

สัปดาห์ที่ 10
หน่วยที่ 7
เรื่อง
วัฏจักรอัตราดอกเบี้ย

**แผนการจัดการเรียนรู้ แบบมุ่งเน้นสมรรถนะอาชีพ
และบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**

/ ผล 5 มิติ / นโยบาย 3 D และ 11 ดี 11 เก่ง

รหัสวิชา 3101-2002

วิชา งานสันดาปภายใน

หน่วยที่ 7

ชื่อหน่วย วัฏจักรออตโต

ชื่อเรื่อง

จำนวน 3 ชั่วโมง

7.3 กระบวนการขยายตัวแบบอะเดียบาติก

7.4 กระบวนการคายความร้อนแบบปริมาตรคงที่

1. สาระสำคัญ

1. กระบวนการขยายตัวแบบอะเดียบาติกเป็นการวัดก๊าซตามกฎ $p v^k = c$ ความดันลดลงจาก p_3 ไปเป็น p_4 ปริมาตรเพิ่มจาก v_3 มาเป็น v_4 อุณหภูมิลดลงจาก T_3 ไปเป็น T_4 เอนโทรปีคงที่เท่าเดิมที่ $S_3 = S_4$

2. กระบวนการคายความร้อนในแบบปริมาตรคงที่ ณ ปริมาตรคงที่ปริมาตรคงที่เท่าเดิมที่ $v_4 = v_1$ ความดันลดลงจาก P_4 ไปเป็น P_1 อุณหภูมิลดลงจาก T_4 ไปเป็น T_1 เอนโทรปีลดลงจาก S_4 ไปเป็น S_1

2. สมรรถนะประจำหน่วยการเรียนรู้

- 1.อธิบายกระบวนการขยายตัวแบบอะเดียบาติกของวัฏจักรออตโต ได้อย่างถูกต้อง
- 2.อธิบายกระบวนการคายความร้อนในแบบปริมาตรคงที่ของวัฏจักรออตโต ได้อย่างถูกต้อง
- 3.สามารถคำนวณหาค่าความร้อนของวัฏจักรได้อย่างถูกต้อง
- 4.สามารถคำนวณหาค่างานของวัฏจักรได้อย่างถูกต้อง
- 5.สามารถคำนวณหาค่าประสิทธิภาพของวัฏจักรได้อย่างถูกต้อง
- 6.มีความรับผิดชอบ ตามงานที่มอบหมาย (บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 จุดประสงค์ทั่วไป

- 1.อธิบายกระบวนการขยายตัวแบบอะเดียบาติกของวัฏจักรออตโต ได้อย่างถูกต้อง
- 2.อธิบายกระบวนการคายความร้อนในแบบปริมาตรคงที่ของวัฏจักรออตโต ได้อย่างถูกต้อง
- 3.สามารถคำนวณหาค่าความร้อนของวัฏจักรได้อย่างถูกต้อง
- 4.สามารถคำนวณหาค่างานของวัฏจักรได้อย่างถูกต้อง
- 5.สามารถคำนวณหาค่าประสิทธิภาพของวัฏจักรได้อย่างถูกต้อง
- 6.มีความรับผิดชอบ ตามงานที่มอบหมาย (บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง)

3.2 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- 1.สามารถคำนวณหาความร้อนถ่ายเทเข้าของวัฏจักรออตโตได้อย่างถูกต้อง
- 2.สามารถคำนวณหาค่าของงานของวัฏจักรออตโตได้อย่างถูกต้อง
- 3.สามารถคำนวณหาค่าประสิทธิภาพของวัฏจักรได้อย่างถูกต้อง
- 4.สามารถคำนวณหาอัตราส่วนการอัดของวัฏจักรออตโตได้อย่างถูกต้อง
- 5.มีความรับผิดชอบ ตามงานที่มอบหมาย (บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง)

4. เนื้อหาสาระการสอน/การเรียนรู้

4.1 ด้านความรู้

- กระบวนการสันดาปภายในของวัฏจักรออตโต

4.2 ด้านทักษะหรือปฏิบัติ

- การคำนวณกระบวนการสันดาปภายในของวัฏจักรออตโต

4.3 ด้านคุณธรรม/จริยธรรม/จรรยาบรรณ/บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- ความมีวินัย : การแต่งกาย , การตรงต่อเวลา
- ความรับผิดชอบ : ทำงานเสร็จทันตามเวลาที่ กำหนด
- ความสนใจใฝ่รู้ : มีความสนใจในการหาความรู้เพิ่มเติม , การกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้
- ความมีมนุษยสัมพันธ์ : ยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น
- ความอดทน อดกลั้น : มีสติควบคุมอารมณ์ได้ดี
- ความซื่อสัตย์สุจริต : ไม่นำผลงานผู้อื่นมาแอบอ้างเป็นของตน
- การประหยัด : ใช้วัสดุที่เหมาะสมกับงาน , ปิดไฟฟ้า ทุกครั้งที่เลิกใช้
- ความกตัญญูกตเวทิตี : อาสาช่วยเหลือและถือของช่วยครู –อาจารย์

5. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนการสอนหรือกิจกรรมครู	ขั้นตอนการเรียนรู้หรือกิจกรรมของผู้เรียน
<p>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (10 นาที)</p>	
<p>1. นักเรียนรู้จักการสันดาปภายในหรือไม่</p>	<p>1. ผู้เรียนทั้งชั้น แสดงความคิดเห็นตามหัวข้อที่ครูซักถาม</p>
<p>ขั้นการสอน (60 นาที)</p>	
<p>1. ครูอธิบายกระบวนการอัดตัวแบบอะเดียบาติกอยู่ในจังหวะอัดของวัฏจักรออตโต</p>	<p>1. ผู้เรียนตั้งใจฟังการบรรยายและจดบันทึกเนื้อหาจากคำบรรยายใส่สมุด</p>
<p>2. ครูอธิบายกระบวนการให้ความร้อนในแบบปริมาตรคงที่เป็นการเพิ่มความร้อนของวัฏจักรออตโต</p>	<p>2. ผู้เรียนตั้งใจฟังการบรรยายและจดบันทึกเนื้อหาจากคำบรรยายใส่สมุด</p>
<p>3. ครูเขียนสมการกระบวนการอัดตัวแบบอะเดียบาติก และกระบวนการให้ความร้อนในแบบปริมาตรคงที่เป็นการเพิ่มความร้อนของวัฏจักรออตโต</p>	<p>3. ผู้เรียนตั้งใจฟังการบรรยายและจดบันทึกเนื้อหาจากคำบรรยายใส่สมุด</p>
<p>4. ครูสาธิตตัวอย่างกระบวนการแบบอะเดียบาติก และแบบปริมาตรคงที่เป็นการเพิ่มความร้อนของวัฏจักรออตโต จำนวน 1 ข้อ</p>	<p>4. ผู้เรียนตั้งใจฟังการบรรยายและจดบันทึก</p>
<p>5. ครูเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย</p>	<p>5. ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย</p>
<p>ขั้นพยายาม (80 นาที)</p>	
<p>1. ครูให้นักศึกษาฝึกเขียนสมการและวาดแผนภาพของวัฏจักรออตโต</p>	<p>1. ผู้เรียนฝึกเขียนสมการและวาดแผนภาพของวัฏจักรออตโต</p>
<p>2. ครูให้ทำแบบฝึกหัดที่ 7.1 จำนวน 1 ข้อ</p>	<p>2. ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดที่ 7.1 จำนวน 1 ข้อ</p>
<p>ขั้นสรุป (30 นาที)</p>	
<p>1. ครูให้ส่งฝึกหัด</p>	<p>1. ผู้เรียนนำแบบฝึกหัดมาส่ง</p>
<p>2. ครูเฉลยแบบฝึกหัด</p>	<p>2. ผู้เรียนทราบเฉลย</p>
<p>3. ครูสรุปเนื้อหาเพิ่มเติม</p>	<p>3. ผู้เรียนทั้งหมดตั้งใจฟัง</p>

6. สื่อการเรียนการสอน/การเรียนรู้

6.1 สื่อสิ่งพิมพ์

- หนังสืองานสัปดาห์ภายใน
- เอกสารประกอบการสอน
- แบบฝึกหัด 1 ข้อ
- แบบทดสอบ 1 ข้อ

6.2 สื่อโสตทัศน

-

6.3 สื่อของจริง

-

7. แหล่งการเรียนการสอน/การเรียนรู้

7.1 ภายในสถานศึกษา

- ทีวีวิทยบริการ
- ห้องสมุดชมรมวิชาชีพช่างยนต์
- ห้อง Internet ช่างยนต์

7.2 ภายนอกสถานศึกษา

- ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- ร้าน Internet

8. งานที่มอบหมาย

8.1 ก่อนเรียน

-

8.2 ขณะเรียน

- ให้ผู้เรียนจดคำอธิบาย ประกอบการบรรยายของครู
- ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบ

8.3 หลังเรียน

- ให้ผู้เรียนเฉลยแบบทดสอบ
- ให้ผู้เรียนไปศึกษา เรื่องวัตถุอัดโต มาล่วงหน้า

9. ผลงาน/ชิ้นงาน ที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน

-

10. เอกสารอ้างอิง

ชนะชัย กสิภาร. เครื่องยนต์สันดาปภายใน. พิมพ์ครั้งที่8, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ มนตรี พิรุณเกษตร. เทอร์โมไดนามิกส์. พิมพ์ครั้งที่2, กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา รุ่งสุรีย์ ใจเขื่อนแก้ว. เครื่องยนต์สันดาปภายในและภายนอก. พิมพ์ครั้งที่7, กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น วินิจ นิวาสะบุตร. การวิเคราะห์การสันดาป. พิมพ์ครั้งที่7, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญธรรม, 2527 ศรีณรงค์ ตู้อทองคำ. ค่าคงที่สากลของก๊าซ. พิมพ์ครั้งที่5, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พี.เอ็ด, 2524

11. การบูรณาการ/ความสัมพันธ์กับรายวิชาอื่น

วิชา เทอร์โมไดนามิกส์

12. หลักการประเมินผลการเรียน

12.1 ก่อนเรียน

- สังเกตจากคำถาม ของผู้เรียน

12.2 ขณะเรียน

- สังเกตจากคำถาม ของผู้เรียน

12.3 หลังเรียน

- แบบทดสอบ

13. รายละเอียดการประเมินผลการเรียน

13.1 คะแนนระหว่างภาคเรียน ร้อยละ 80 ได้จาก

- แบบทดสอบหลังเรียน ร้อยละ 20
- ใบงาน ร้อยละ 20
- การปฏิบัติงานกลุ่ม ร้อยละ 30
- แบบฝึกหัด ร้อยละ 10

13.2 คะแนนคุณธรรมและ จริยธรรม ร้อยละ 20 ได้จาก

- ความตรงต่อเวลา ร้อยละ 5
- ความมีระเบียบ วินัย ร้อยละ 5
- ความรับผิดชอบ ร้อยละ 5
- ความซื่อสัตย์ ร้อยละ 5

การประเมินผล นำคะแนนที่ได้จากการวัดผลมาประเมิน โดยยึดหลักเกณฑ์การประเมินผลของวิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม ซึ่งกำหนดดังนี้

อัตราคะแนน	ระดับคะแนน
80 – 100	4.0
75 – 79	3.5
70 – 74	3.0
65 – 69	2.5
60 – 64	2.0
55 – 59	1.5
50 – 54	1.0
0 – 49	0

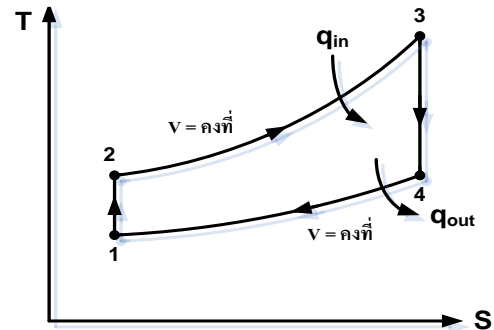
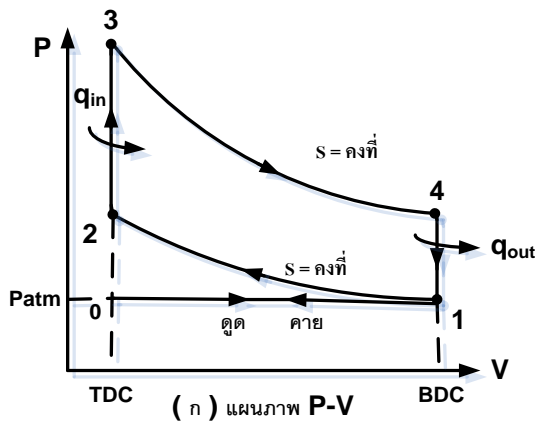
	แผนการสอน	หน่วยที่ 7	หน้าที่ 1
	วิชา งานเครื่องยนต์สันดาปภายใน	สอนครั้งที่ 9	
	ชื่อหน่วย วัฏจักรออตโต	จำนวน 3 ชั่วโมง	

วัฏจักรปริมาตรคงที่ (COHSTAIT VOLUME CYCLE)

วัฏจักรนี้บางทีเรียกว่า วัฏจักรออตโต (otto cycle) ซึ่งเรียกตามชื่อ นักวิทยาศาสตร์ชาวเยอรมันชื่อ Flikdauc August Otto เป็นผู้นำวัฏจักรหรือกลวัตรนี้มาประยุกต์กับเครื่องยนต์สันดาปภายในจนเป็นผลสำเร็จในปี ค.ศ. 1876 วัฏจักรนี้เดิมชาวฝรั่งเศสชื่อ Beau de Rochss เป็นผู้คิดขึ้นในปี ค.ศ. 1862

แผนภาพความดัน - ปริมาตร

แผนภาพอุณหภูมิ - เอนโทรปี

กลวัตรนี้จะประกอบด้วยกระบวนการไม่ไหล 4 กระบวนการ คือ

กระบวนการ 1-2 เป็นการอัดก๊าซตามกฎ $p v^\gamma = c$
 ความดันเพิ่มจาก p_1 ไปเป็น p_2
 ปริมาตรลดจาก v_1 มาเป็น v_2
 อุณหภูมิเพิ่มจาก T_1 ไปเป็น T_2
 เอนโทรปีคงที่เท่าเดิมที่ $S_1 = S_2$

กระบวนการ 2-3 เป็นการเพิ่มความร้อน ณ ปริมาตรคงที่
 ปริมาตรคงที่เท่าเดิมที่ $v_2 = v_3$
 ความดันเพิ่มจาก P_2 ไปเป็น P_3
 อุณหภูมิเพิ่มจาก T_2 ไปเป็น T_3
 เอนโทรปีเพิ่มจาก S_2 ไปเป็น S_3

	แผนการสอน	หน่วยที่ 7	หน้าที่ 2
	วิชา งานเครื่องยนต์สันดาปภายใน	สอนครั้งที่ 9	
	ชื่อหน่วย วัฏจักรออตโต	จำนวน 3 ชั่วโมง	
<p>กระบวนการ 3-4 เป็นกระบวนการขยายตัวของก๊าซตามกฎ $PV^\gamma = C$ ความดันลดลงจาก P_3 มาเป็น P_4 ปริมาตรเพิ่มจาก V_3 ไปเป็น V_4 อุณหภูมิลดจาก T_3 มาเป็น T_4 เอนโทรปีคงที่เท่าเดิมที่ $S_3 = S_4$</p> <p>กระบวนการ 4-1 เป็นการปล่อยหรือคายความร้อนออกในช่วงปริมาตรคงที่ ปริมาตรคงที่เท่าเดิมที่ $V_4 = V_1$ ความดันลดลงจาก P_4 มาเป็น P_1 อุณหภูมิลดจาก T_4 มาเป็น T_1 เอนโทรปีลดจาก S_4 มาเป็น S_1</p> <p>กระบวนการนี้เป็นการครบรอบ 1 กลวัตรพอดีซึ่งก๊าซจะกลับมาอยู่ในสถานะเดิมที่เริ่มต้นที่จุด 1 อีกอันหนึ่งและเครื่องจะทำงานซ้ำๆ ต่อเนื่องกันไปตลอดเวลา ต่อไปนี้จะเป็นการวิเคราะห์คุณสมบัติของ P,V และ T ที่จุด 1,2,3 และ 4 โดยสมมุติว่า P_1, V_1, T_1 เป็นตัวที่ทราบค่าแล้ว คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทราบค่า P_1, V_1, T_1 แล้ว 2. สมมุติว่าทราบอัตราส่วนปริมาตร $\frac{V_1}{V_2}$ ในที่นี้เป็นกลวัตรตามทฤษฎีของเครื่องยนต์ <p>เบนซินหรือก๊าซ อัตราส่วน $\frac{V_1}{V_2}$ สำหรับเครื่องยนต์เบนซินหรือก๊าซนิวม เรียกว่า <u>อัตราส่วนการอัด</u> (Compression ratio) ของเครื่องยนต์ ขอให้สังเกตว่าอัตราส่วน $\frac{V_1}{V_2}$ เป็นอัตราส่วน <u>ปริมาตร</u></p> $\frac{T_1}{T_2} = \left(\frac{V_1^{k-1}}{V_2} \right)$ $T_2 = T_1 \left(\frac{V_1^{k-1}}{V_2} \right) = T_1 (rv)^{k-1} \dots\dots\dots 1$ <p>เมื่อ $rv = \left(\frac{V_1}{V_2} \right)$ = การอัดตามอะเดียบาติก (อัตราส่วนปริมาตร)</p> $= \left(\frac{V_3}{V_4} \right)$ = การขยายตัวตามอะเดียบาติก (อัตราส่วนปริมาตร)			

	แผนการสอน	หน่วยที่ 7	หน้าที่ 3
	วิชา งานเครื่องยนต์สันดาปภายใน	สอนครั้งที่ 9	
	ชื่อหน่วย วัฏจักรออตโต	จำนวน 3 ชั่วโมง	

และจากสูตร $P_1.V_1^k = P_2.V_2^k$

$$P_2 = P_1 \left(\frac{V_1^k}{V_2} \right) = P_1 \cdot r^{k-1} \dots\dots\dots 2$$

$V_3 = V_2$ เพราะว่าปริมาตรคงที่เท่าเดิม $\frac{P_3}{T_3} = \frac{P_2}{T_2}$

$$T_3 = T_2 \frac{P_3}{P_2} = \frac{P_3}{P_2} \cdot T_1 \cdot r^{k-1} \dots\dots\dots 3$$

$$\frac{T_3}{T_4} = \left(\frac{V_4^{k-1}}{V_3} \right)$$

$$T_4 = \left(\frac{T_3}{r^{k-1}} \right) = \frac{P_3}{P_2} \cdot T_1 \frac{r^{k-1}}{r^{k-1}} = \frac{P_3}{P_2} \cdot T_1 \dots\dots\dots 4$$

$$P_4V_4^k = P_3V_3^k$$

$$P_4 = P_3 \frac{V_3^k}{V_4} = \frac{P_3}{r^{k-1}} \dots\dots\dots 5$$

และจากกระบวนการความดันคงที่ 1-4 $\frac{P_4}{T_4} = \frac{P_1}{T_1}$

$$T_4 = \frac{P_4}{P_1} \cdot T_1 = \frac{P_3}{P_2} \cdot T_1 \dots\dots\dots 6$$

ซึ่งจะได้ว่า $\frac{P_4}{P_1} = \frac{P_3}{P_2}$

สำหรับงานที่ทำในรอบ 1 กลวัตรอาจหาได้ดังนี้
 กระบวนการ 3-4 เป็นการขยายตัวซึ่งได้งาน +
 กระบวนการ 1-2 เป็นการอัดตัวซึ่งได้งาน -
 งานสุทธิ คือผลบวกของทั้งสองนี้

	แผนการสอน	หน่วยที่ 7	หน้าที่ 4
	วิชา งานเครื่องยนต์สันดาปภายใน	สอนครั้งที่ 9	
	ชื่อหน่วย วัฏจักรออตโต	จำนวน 3 ชั่วโมง	

งานสุทธิ $W =$ พื้นที่ใต้เส้น 3-4 ลบ พื้นที่ใต้เส้น 1-2
 $=$ พื้นที่ 1 2 3 4
 $=$ พื้นที่ของแผนภาพ

$$W = \frac{P_3V_3 - P_4V_4}{k - 1} = \frac{P_2V_2 - P_1V_1}{k - 1}$$

$$= \frac{mR}{k - 1} (T_3 - T_4) - (T_2 - T_1) \dots\dots\dots 7$$

ในกลวัตรนี้ ความร้อนที่ได้รับและคายออก อยู่ในระหว่างการปริมาตรคงที่เท่านั้น จึงเรียกว่ากลวัตรปริมาตรคงที่

ความร้อนที่ได้จากกระบวนการ 2-3

$${}_2Q_3 = mc_v (T_3 - T_2) \dots\dots\dots 8$$

ความร้อนที่คายออกจากระบวนการ 4-1

$${}_4Q_1 = mc_v (T_4 - T_1) \dots\dots\dots 9$$

ดังนั้นงานที่ทำ/หนึ่งกลวัตร อาจหาได้อีกวิธีหนึ่งดังนี้ โดยสมการ $W = Q$ หรือ งาน/กลวัตร = ความร้อนที่ได้รับ - ความร้อนที่คายออก

$$W = mc_v (T_3 - T_2) - mc_v (T_4 - T_1)$$

$$W = mc_v (T_3 - T_2) - (T_4 - T_1) \dots\dots\dots 10$$

การคำนวณหางานทำได้อีกวิธีหนึ่ง คือ

$$\eta_{th} = \frac{\text{ความร้อนที่ได้รับ} - \text{ความร้อนที่คายออก}}{\text{ความร้อนที่ได้รับ}}$$

ความร้อนที่ได้รับ - ความร้อนที่คายออก = ความร้อนที่ได้รับ $\times \eta_{th}$

$$W = \text{ความร้อนที่ได้รับ} \times \eta_{th}$$

$$W = mc_v (T_3 - T_2) \times \eta_{th} \dots\dots\dots 11$$

	แผนการสอน	หน่วยที่ 7	หน้าที่ 5
	วิชา งานเครื่องยนต์สันดาปภายใน	สอนครั้งที่ 9	
	ชื่อหน่วย วัฏจักรออตโต	จำนวน 3 ชั่วโมง	

ประสิทธิภาพทางความร้อนของกลวัตร

$$\eta_{th} = \frac{\text{ความร้อนที่ได้รับ} - \text{ความร้อนที่คายออก}}{\text{ความร้อนที่ได้รับ}}$$

$$\eta_{th} = 1 - \frac{\text{ความร้อนที่คายออก}}{\text{ความร้อนที่ได้รับ}}$$

$$\eta_{th} = 1 - \frac{m c_v (T_4 - T_1)}{m c_v (T_3 - T_2)} = \frac{1(u_4 - u_1)}{(u_3 - u_2)}$$

สมมุติว่าค่า Cv ของอากาศมีค่าคงที่ไม่เปลี่ยนแปลงตามอุณหภูมิ ดังนั้น

$$\eta_{th} = 1 - \frac{(T_4 - T_1)}{(T_3 - T_2)} \dots\dots\dots 12$$

แทนค่า T2, T3 และ T4 ในแหลมของ T1 ลงในสมการ จะได้

$$\eta_{th} = 1 - \frac{\left(\frac{P_3}{P_2}\right) T_1 - T_2}{\left(\frac{P_3}{P_2}\right) T_1 r - T_1 r v^{k-1}}$$

$$= 1 - \frac{1}{r v^{k-1}} \dots\dots\dots 13$$

พิจารณากระบวนการอะเดียบาติก 1-2 และ 3-4

$$T_2/T_1 = (V_1/V_2)^k v^{k-1}$$

$$\text{และ } T_3/T_4 = (V_4/V_3)^k v^{k-1}$$

$$\text{แต่ } V_1/V_2 = V_4/V_3 = r v^{k-1}$$

$$T_1/T_2 = T_3/T_4 = r v^{k-1}$$

$$\text{หรือ } T_1/T_2 = T_4/T_3 = \frac{1^{k-1}}{r v}$$

ดังนั้น สมการที่ 5 จะเป็นดังนี้

$$\eta_{th} = 1 - T_1/T_2 \text{ หรือ } 1 - T_4/T_3 \dots\dots\dots 14$$

	แผนการสอน	หน่วยที่ 7	หน้าที่ 6
	วิชา งานเครื่องยนต์สันดาปภายใน	สอนครั้งที่ 9	
	ชื่อหน่วย วัฏจักรออตโต	จำนวน 3 ชั่วโมง	

ตัวอย่าง วัฏจักรออตโตมาตรฐานอากาศมีอากาศเป็นของไหลทำงาน โดยมีอัตราส่วนการอัด $r_v = 10 : 1$ ก่อนเริ่มกระบวนการอัดอากาศอยู่ที่ 95 KPa และ 26.8 °C ภายใต้กระบวนการรับความร้อนที่ปริมาตรคงที่นั้น ป้อนความร้อนให้อากาศปริมาณ 800 KJ/Kg กำหนดให้อากาศมีค่าความจุความร้อนจำเพาะคงที่ที่ 300 K จงหา

- ก) ความดันสูงสุดของวัฏจักร
- ข) งานสุทธิของวัฏจักร
- ค) ประสิทธิภาพทางความร้อนของวัฏจักร
- ง) ความดันยังผลเฉลี่ยของวัฏจักร

วิธีทำ

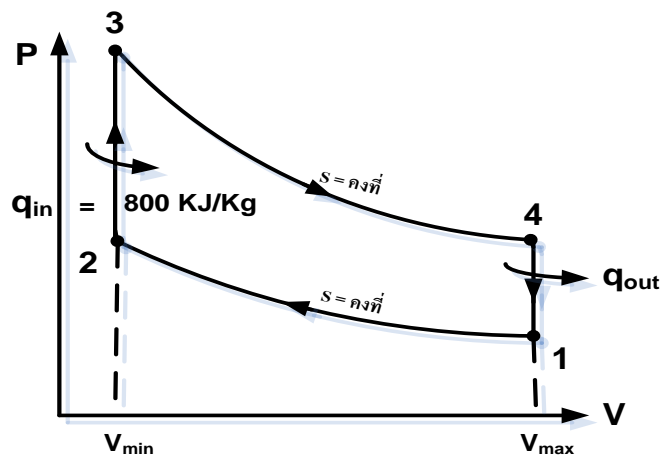
- ก) ความดันสูงสุดของวัฏจักร

กำหนดให้ค่าความจุความร้อนจำเพาะของอากาศที่อุณหภูมิ 300 K

$$C_p = 1.0035 \text{ KJ/Kg.K} , C_v = 0.7165 \text{ KJ/Kg.K}$$

$$R = 0.285 \text{ KJ/Kg.K} \text{ และ } k = 1.4$$

โดยที่ $P_1 = 95 \text{ KPa} , T_1 = 273.2 + 26.8 = 300 \text{ K} , r_v = 10 , q_{in} = 800 \text{ KJ/Kg}$

แผนภาพ P-V ของวัฏจักรออตโตมาตรฐานอากาศ

กระบวนการ (1-2) เป็นกระบวนการอัดตัวแบบไอเซนทรอปิก

$$\begin{aligned}
 T_2 &= T_1 \frac{V_1^{k-1}}{V_2} = T_1 (r_v)^{k-1} \\
 &= 300(10)^{0.4} \\
 &= 753.57 \text{ K}
 \end{aligned}$$

ตอบ

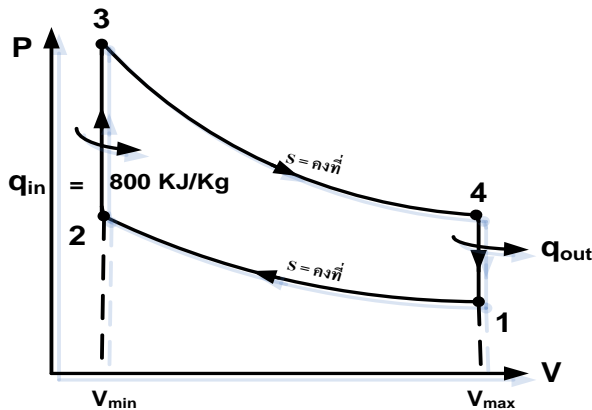
	แผนการสอน	หน่วยที่ 7	หน้าที่ 7
	วิชา งานเครื่องยนต์สันดาปภายใน	สอนครั้งที่ 9	
	ชื่อหน่วย วัฏจักรออตโต	จำนวน 3 ชั่วโมง	
สำหรับก๊าซอุดมคติ			
	$\frac{P_2 V_2}{T_2} = \frac{P_1 V_1}{P_1}$		
แทนค่า P_2	$= \left(\frac{V_1}{V_2}\right) \left(\frac{T_2}{T_1}\right) P_1$		
	$= (10) \left(\frac{753.57}{300}\right) (95)$		
P_2	= 2386.3 KPa (2.386 MPa)	ตอบ	
กระบวนการ (2-3) เป็นกระบวนการรับความร้อนภายใต้ปริมาตรคงที่ (V_2 - V_3)			
	$Q_{in} = \Delta u = C_{v0} (T_3 - T_2)$		
แทนค่า 800	$= 0.7165 (T_3 - 753.57)$		
T_3	$= \left(\frac{800}{0.7165}\right) + 753.57$		
T_3	= 1870.1 K	ตอบ	
สำหรับก๊าซอุดมคติ			
	$\frac{P_3 V_3}{T_3} = \frac{P_2 V_2}{T_2}$		
P_3	$= \left(\frac{V_2}{V_3}\right) \left(\frac{T_3}{T_2}\right) P_2$		
	$= (1) \left(\frac{1870.1}{753.57}\right) (2386.3)$		
P_3	= 5922 KPa (5.922 MPa)	ตอบ	

	แผนการสอน	หน่วยที่ 7	หน้าที่ 8
	วิชา งานเครื่องยนต์สันดาปภายใน	สอนครั้งที่ 7	
	ชื่อหน่วย วัฏจักรออตโต	จำนวน 3 ชั่วโมง	
แบบฝึกหัด			
<p>1 วัฏจักรออตโตมาตรฐานอากาศทำงานอยู่ระหว่างอุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุดเท่ากับ 1200°C และ 20°C กำหนดปริมาณความร้อนป้อนเข้าวัฏจักรเท่ากับ 700 kJ/kg.K ความดันเริ่มต้น 95 kpa จงคำนวณหา</p> <p>ก. อัตราส่วนการอัดของเครื่องยนต์ออตโตนี้</p> <p>ข. ความดันสูงสุดต่อความดันต่ำสุดของวัฏจักร</p>			

	แผนการสอน	หน่วยที่ 7	หน้าที่ 9
	วิชา งานเครื่องยนต์สันดาปภายใน	สอนครั้งที่ 9	
	ชื่อหน่วย วัฏจักรออตโต	จำนวน 3 ชั่วโมง	

เฉลยแบบฝึกหัด

- 2 วัฏจักรออตโตมาตรฐานอากาศทำงานอยู่ระหว่างอุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุดเท่ากับ 1200 ° และ 20 °C กำหนดปริมาณความร้อนป้อนเข้าวัฏจักรเท่ากับ 700 kJ/kg.K ความดันเริ่มต้น 95 kpa จงคำนวณหา
- ก) อัตราส่วนการอัดของเครื่องยนต์ออตโตนี้
  - ข) ความดันสูงสุดต่อความดันต่ำสุดของวัฏจักร

$$T_3 = 1200 + 273.2 = 1473.2 \text{ K}$$

$$T_1 = 20 + 273.2 = 293.2 \text{ K}$$

$$q_{in} = 700 \text{ kJ/kg.K}$$

$$P_1 = 95 \text{ kpa}$$

แผนภาพ P-V ของวัฏจักรออตโตมาตรฐานอากาศ

$$q_{in} = C_v (T_3 - T_2)$$

$$T_2 = T_3 - \left[\frac{q_{in}}{C_v} \right]$$

$$T_2 = 1473.2 \text{ K} - \left[\frac{700 \frac{\text{kJ}}{\text{kg.K}}}{0.7165 \frac{\text{kJ}}{\text{kg.K}}} \right]$$

$$T_2 = 496.2 \text{ K}$$

- ก. อัตราส่วนการอัดของเครื่องยนต์ออตโตนี้

$$\frac{T_2}{T_1} = \left[\frac{V_1^{k-1}}{V_2} \right]$$

$$\frac{T_2}{T_1} = r_V^{k-1}$$

$$r_V = \left[\frac{T_2^{\frac{1}{k-1}}}{T_1} \right]$$

$$r_V = \left[\frac{496.2^{\frac{1}{1.4-1}}}{293.2 \text{ K}} \right]$$

$$r_V = 3.725$$

	แผนการสอน	หน่วยที่ 7	หน้าที่ 10
	วิชา งานเครื่องยนต์สันดาปภายใน	สอนครั้งที่ 9	
	ชื่อหน่วย วัฏจักรออตโต	จำนวน 3 ชั่วโมง	
<p>ข. ความดันสูงสุดต่อความดันต่ำสุดของวัฏจักร</p> $\left[\frac{P_2^{\frac{k-1}{k}}}{P_1} \right] = \left[\frac{V_1^{k-1}}{V_2} \right]$ $\frac{P_2}{P_1} = \left[\frac{V_1^{\frac{k-1 \cdot k}{k-1}}}{V_2} \right]$ $P_2 = P_1 \left[\frac{V_1^k}{V_2} \right]$ $P_2 = P_1 (rv^k)$ $P_2 = 95 \text{ kPa } (3.725^{1.4})$ $P_2 = 598.88 \text{ kPa}$ $\frac{P_2}{T_2} = \frac{P_3}{T_3}$ $P_3 = \frac{P_2 T_3}{T_2}$ $P_3 = \frac{598.88 \text{ kPa} \times 1473.2 \text{ K}}{496.2 \text{ K}}$ $P_3 = 1778.05 \text{ kPa}$			

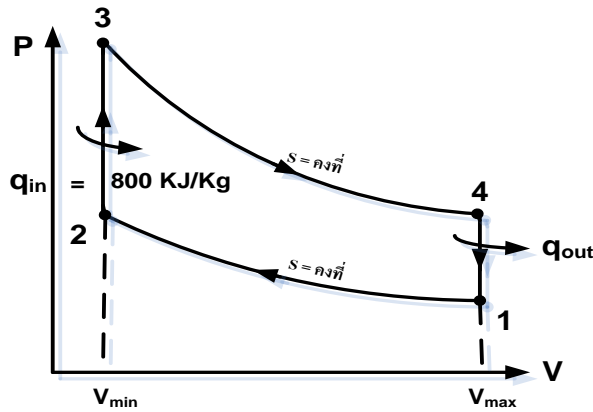
	แผนการสอน	หน่วยที่ 7	หน้าที่ 11
	วิชา งานเครื่องยนต์สันดาปภายใน	สอนครั้งที่ 9	
	ชื่อหน่วย วัฏจักรออตโต	จำนวน 3 ชั่วโมง	
แบบทดสอบ			
<p>1. เครื่องยนต์เครื่องหนึ่งทำงานตามวัฏจักรออตโต โดยเริ่มอัดอากาศที่ความดัน 103 kpa อุณหภูมิ 37 °C มีอัตราส่วนปริมาตรเท่ากับ 6 : 1 ความร้อนที่ระบบได้รับเท่ากับ 900 kJ/kg จงหา</p> <p>ก. อุณหภูมิสูงสุด</p> <p>ข. งานสุทธิ</p> <p>ค. ประสิทธิภาพทางความร้อน</p>			

	แผนการสอน	หน่วยที่ 7	หน้าที่ 12
	วิชา งานเครื่องยนต์สันดาปภายใน	สอนครั้งที่ 9	
	ชื่อหน่วย วัฏจักรออตโต	จำนวน 3 ชั่วโมง	

เฉลยแบบทดสอบ

1. เครื่องยนต์เครื่องหนึ่งทำงานตามวัฏจักรออตโตโดยเริ่มอัดอากาศที่ความดัน 103 kpa อุณหภูมิ 37 °C มีอัตราส่วนปริมาตรเท่ากับ 6 : 1 ความร้อนที่ระบบได้รับเท่ากับ 900 kJ/kg จงหา

- ก. อุณหภูมิสูงสุด $P_1 = 103 \text{ kpa}$
- ข. งานสุทธิ $T_1 = 37 + 273.2 = 310.2 \text{ K}$
- ค. ประสิทธิภาพทางความร้อน $rv = 6$
 $q_{in} = 900 \text{ kJ/kg}$

แผนภาพ P-V ของวัฏจักรออตโตมาตรฐานอากาศ

ก. อุณหภูมิสูงสุด

$$\frac{T_2}{T_1} = \left(\frac{V_1}{V_2}\right)^{k-1}$$

$$T_2 = T_1 (rv)^{(k-1)}$$

$$= 310.2 \text{ K} \times (6)^{0.4}$$

$$T_2 = 635.18 \text{ K}$$

$$q_{in} = C_v (T_3 - T_2)$$

$$T_3 = \left(\frac{q_{in}}{C_v}\right) + T_2$$

$$= \left(\frac{900 \text{ kJ kg.K}}{0.7165 \text{ kg kJ}}\right) + 635.18 \text{ K}$$

$$T_3 = 1891.28 \text{ K}$$

	แผนการสอน	หน่วยที่ 7	หน้าที่ 13
	วิชา งานเครื่องยนต์สันดาปภายใน	สอนครั้งที่ 9	
	ชื่อหน่วย วัฏจักรออตโต	จำนวน 3 ชั่วโมง	
<p>ข. งานสุทธิ</p> $T_4 = T_3 \left(\frac{1}{rv} \right)^{k-1}$ $= 1891.18 \text{ K} \times \left(\frac{1}{6} \right)^{0.4}$ $T_4 = 923.62 \text{ K}$ $q_{\text{out}} = C_v (T_4 - T_1)$ $= 0.7165 \text{ kJ/kg.K} \times (923.62 - 310.2) \text{ K}$ $q_{\text{out}} = 439.51 \text{ kJ/kg}$ $W_{\text{net}} = q_{\text{in}} - q_{\text{out}}$ $= 900 - 439.51 \text{ kJ/kg}$ $W_{\text{net}} = 460.49 \text{ kJ/kg}$ <p>ค. ประสิทธิภาพทางความร้อน</p> $\eta_{\text{th}} = \frac{W_{\text{net}}}{q_{\text{in}}}$ $= \frac{460.49 \text{ kJ/kg}}{900 \text{ kJ/kg}}$ $\eta_{\text{th}} = 0.51 \text{ หรือ } 51.16 \%$			

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งเน้นสมรรถนะอาชีพและบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง/
ผล 5 มิติ / นโยบาย 3 D และ 11 ดี 11 เก่ง

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ด้านการเตรียมการสอน					
1. จัดหน่วยการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้					
2. กำหนดเกณฑ์การประเมินครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านจิตพิสัย					
3. เตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ สื่อ นวัตกรรม กิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนเข้าสอน					
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4. มีวิธีการนำเข้าสู่บทเรียนที่น่าสนใจ					
5. มีกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจ					
6. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าเพื่อหาคำตอบด้วยตนเอง					
7. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
8. จัดกิจกรรมที่เน้นกระบวนการคิด (คิววิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์)					
9. กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี					
10. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงโดยนำภูมิปัญญา/บูรณาการเข้ามามีส่วนร่วม					
11. จัดกิจกรรมโดยสอดคล้องคุณธรรม จริยธรรม					
12. มีการเสริมแรงเมื่อนักเรียนปฏิบัติ หรือตอบถูกต้อง					
13. มอบหมายงานให้เหมาะสมตามศักยภาพของผู้เรียน					
14. เอาใจใส่ดูแลผู้เรียน อย่างทั่วถึง					
15. ใช้เวลาสอนเหมาะสมกับเวลาที่กำหนด					
ด้านสื่อ นวัตกรรม แหล่งการเรียนรู้					
16. ใช้สื่อที่เหมาะสมกับกิจกรรมและศักยภาพของผู้เรียน					
17. ใช้สื่อ แหล่งการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เช่น บุคคล สถานที่ ของจริง เอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น					
ด้านการวัดและประเมินผล					
18. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล					
19. ประเมินผลอย่างหลากหลายและครบทั้งด้านความรู้ ทักษะ และจิตพิสัย					
20. ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง หรือ ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการประเมิน					
หมายเหตุ ระดับการปฏิบัติ 5 = ปฏิบัติดีเยี่ยม 4 = ปฏิบัติดี 3 = ปฏิบัติพอใช้ 2 = ควรปรับปรุง 1 = ไม่มีการปฏิบัติ	รวม				
	ค่าเฉลี่ย				

บันทึกหลังสอน ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหา

ปัญหาที่พบ	แนวทางแก้ปัญหา
ด้านการเตรียมการสอน	....
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	....
ด้านสื่อ นวัตกรรม แหล่งการเรียนรู้	....
ด้านการวัดและประเมินผล	....
ด้านอื่นๆ (โปรดระบุเป็นข้อๆ)	....

ลงชื่อ ..... ครูผู้สอน

(.....)

ตำแหน่ง .....

...../...../.....

